

Antopäivä
4.6.2002

Dnro
SM-2002-1311/Tu-41

Voimassaoloaika
15.6.2002 - 15.6.2007

Säädösperusta
Laki poliisin hallinnosta 4 ja 16 §

Kumoaa
6/011/97, 12.5.1997

Kohderyhmä
Poliisi

ILMA-ALUSTEN KÄYTTÖ POLIISIN ETSINTÄ- JA PELASTUSTEHTÄVIIN

Poliisin toimialaan kuuluvaan etsintä- ja pelastustehtävään ilma-aluksen käyttöä koskeva pyyntö on tehtävä ilmailulaitoksen alaisille Etelä-Suomen tai Pohjois-Suomen lentopelastuskeskuksille, jotka hälyttävät tehtävään tarkoituksenmukaisen ja tehtävän mukaisesti varustetun ilma-aluksen.

Kadonneen henkilön etsinnässä saattaa olla samanaikaisesti kysymyksessä myös pelastettavan paikannus. Kadonnut voi olla maastossa loukkaantuneena taikka häntä saattaa uhata hypotermia. Lämpimänäkin vuodenaikana märissä vaatteissa olevan henkilön ruumiinlämpö laskee nopeasti.

Sisäasiainministeriön pelastusosastolle tähän tarkoitukseen myönnettyä määrärahaa voidaan käyttää seuraaviin lentosuorituksiin, kun kysymyksessä on:

- kadonneen henkilön etsintä,
- kadonneen aluksen tai veneen etsintä sisävesillä tai
- kadonneen ilma-aluksen paikantaminen / etsintä.

Merellä kadonneen aluksen, veneen ja henkilön etsintä kuuluu meripelastuslain (1145/ 2001) 3 §:n perusteella rajavartiolaitokselle, joka johtavana meripelastusviranomaisena vastaa meripelastustoimen järjestämisestä.

Poliisi voi esittää pyynnön ilma-aluksen käyttämiseksi myös muuhun lentotoimintaan, joissa lento tapahtuu

- lääkinnällisen pelastustoimen tai pelastushenkilöstön kuljettamiseksi onnettomuuspaikalle ja takaisin,
- vammautuneen hoitokuljettamiseksi,
- ihmisten evakuoimiseksi onnettomuus- tai uhanalaiselta alueelta,
- savuhavainnon paikantamiseksi tai tarkistamiseksi,
- johtamistoiminnan suorittamiseksi

- onnettomuustilanteiden etsintä- ja pelastuspalveluhenkilöstön kuljettamiseksi ja huoltamiseksi
- harjoitus- ja koulutustarkoituksessa erikseen annettavien ohjeiden mukaan
- sisävesillä tapahtuvanaan öljyvahinkojen torjuntaan.

Pääsääntöisesti onnettomuuksiin sekä palo- ja pelastustoimen alaan kuuluvista tehtävistä pyynnön tekee asianomainen pelastusviranomainen.

Harkitessaan ilma-alusten käyttämistä etsintä- tai pelastustehtävään poliisin tulee kiinnittää huomiota siihen, että ilma-aluksen käyttö voi nopeuttaa kadonneen löytymistä, löytyneen tai onnettomuudessa loukkaantuneen kuljettamista nopeasti asianmukaiseen hoitopaikkaan taikka ensihoito tai pelastushenkilöstön toimittamista nopeammin kohteeseen kuin muuta kulkuvälinettä käyttäen.

Tilanteen vaatiessa, poliisi tekee hälytyksen lentopelastuskeskukselle ilma-aluksen saamiseksi. Jos ennakkotietojen tarkentuessa sittemmin ilmenee, ettei ilma-alusta tarvita, sitä koskeva pyyntö voidaan peruuttaa. Välittömästi tehty on tarpeen sen vuoksi, että ilma-alus ei välttämättä ole välittömästi lähtövalmiina ja sen lentovalmistelut vievät aikaa.

Ilma-aluksen käyttöä koskevat pyynnöt tehdään aina Lapin ja Oulun läänissä Pohjois-Suomen lentopelastuskeskukselle ja muualla maassa Etelä-Suomen lentopelastuskeskukselle. Molemmat lentopelastuskeskukset toimivat ympäri vuorokauden. Pyyntöä lentokaluston käyttämisestä sanottuihin tehtäviin ei saa tehdä suoraan rajavartiolaitoksen tai muunkaan viranomaisen yksikköön taikka yksityiselle operaattorille. Korvauksen maksamisen edellytyksenä on, että pyynnöt tehdään edellä mainittuihin lennonvarmistuskeskuksiin.

Avun laatua ja laajuutta koskeva lopullinen ratkaisuvälillä on lentopelastuskeskuksella.

Noudatettaessa edellä selostettua menettelyä, ilma-alusten käytöstä syntyneet korvaukset suoritetaan pelastuslentojen kustannuksiin myönnettävästä määrärahasta. Laskut lähetetään sille lentopelastuskeskukselle, jolta tehtävä on pyydetty.

Lentopelastuskeskusten puhelinnumerot ja osoitteet:

Etelä-Suomen lentopelastuskeskus
 PL 714, 33101 TAMPERE
 Puhelin (03) 286 5171
 286 5173
 Telefax 286 5199

Pohjois-Suomen lentopelastuskeskus
Rovaniemen lentoasema
PL 8192, 96101 ROVANIEMI
Puhelin (016) 356 1525
312 363
363 6613
Telefax 363 6593

Poliisijohtaja

Jorma Toivanen

Poliisitarkastaja

Hannu Hannula

LIITE

Helikopterin laskeutuminen ja lentoonlähtö sekä yhteistoiminta

TIEDOKSI

Sisäasiainministeriön pelastusosasto
Rajavartiolaitoksen esikunta
Ilmavoimien esikunta
Etelä-Suomen lennonvarmistuskeskus
Pohjois-Suomen lennonvarmistuskeskus
Ilmailulaitos

LIITE

Helikopterin laskeutuminen ja lentoönlähtö sekä yhteistoiminta

Helikopteri voi tarvittaessa jäädä leijuntaan pelastustehtävää suorittaessaan. Helikopterin ominaisuudet mahdollistavat sen käyttämisen huonoissakin olosuhteissa, vaikeassa maastossa tai laineikon yläpuolella. Ihmisiä voidaan pelastaa helikopterin nostolaitteen avulla.

Helikopteri voi laskeutua pienikokoiselle alalle tai jostakin syystä rajoitetulle alueelle.

Mikäli helikopteri on varustettu kelluntalaittein laskeutumisalustaksi soveltuvat suojaisat vesialueet.

Seuraavassa annetaan yleisiä ohjeita helikopterin laskeutumispaikan ja lentoönlähtöpaikan valinnassa.

Yleisesti tulee havainnoida:

- sähkö- tai muut linjat
- irtonaiset tai ilmapirrasta lentoon lähtevät materiaalit
- mastot, pylväät jne.
- alueen eristäminen henkilöiltä ja ajoneuvoilta

Laskeutumiskaikkoja taajamissa:

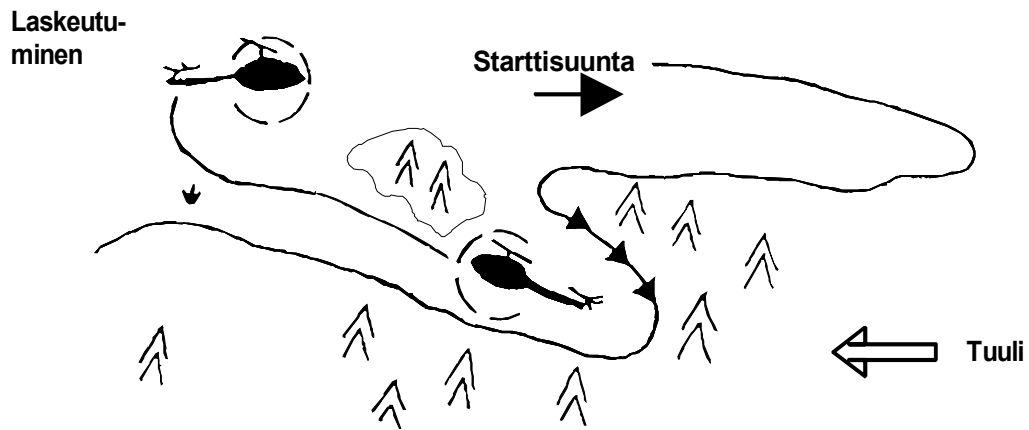
- erityisesti tarkoitukseen varatut alueet
- urheilu- tms. kenttäalueet
- laajat paikoitusalueet
- tiet, kadut tai muut väylät

Laskeutumisalueita taajamien ulkopuolella:

- pellot ja muut aukeat alueet
- jääpeitteiset vesialueet (jään riittävä vahvuus)
- muulta liikenteeltä suljetut väylät ja alueet

Huomaa: Jos maaston laatu, laskeutumiskaikalla tai sen läheisyydessä olevat esteet tai paikalla vallitsevat olosuhteet estävät laskeutumisen, helikopteri jää leijuntaan.

Helikopterin laskeutumiskaikalla voidaan tuulen suunta ilmaista savuun tai kääntää selkä tuuleen päin ja viittoilla helikopterille käsimerkein. Helikopteri suorittaa nousun vastatuuleen ja reunaesteet huomioon ottaen. Ilma-aluksen päällikkö päättää ja vastaa laskeutumiskaikan valinnasta.

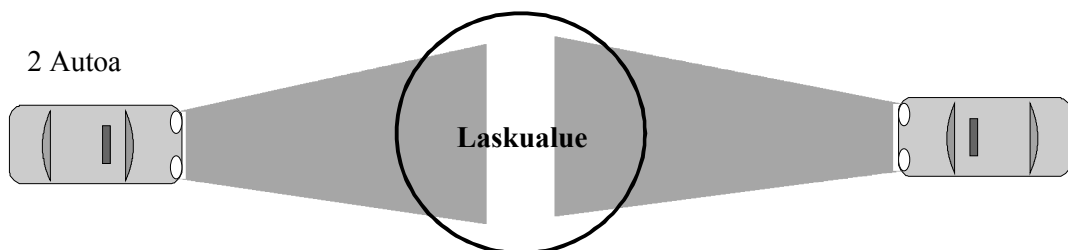
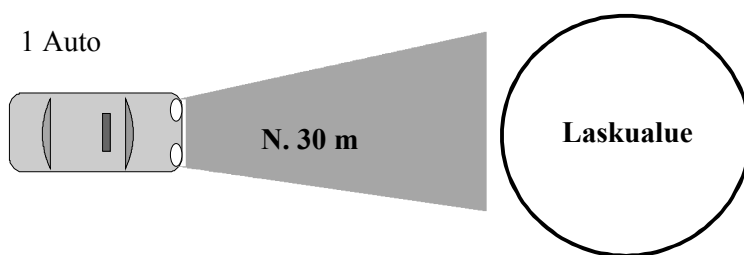

Helikopterin laskeutuminen ja lentoonlähtö
(LPKK OSA II OPS 15.12.1989 10-36 ja 37)

Helikopterin tilapäisen laskeutumispaikan valaiseminen

Tilapäisiä laskeutumispaikkoja voidaan pimeänä aikana valaista esimerkiksi ajoneuvojen valoilla. Mikäli helikopterin ja ajoneuvon välille saadaan puheyhteys (ilmailuradio, virve-radio / poliisiradio *), paloradio tai ajoneuvopuhelin) laskeutumispaikkaa, tuulen suuntaa tai muita tarpeellisia tietoja tulee vaihtaa ajoneuvon ja helikopterin kesken. Maayksiköt (poliisi ja muut viranomaiset) varmistavat tarvittavan laskeutumisalueen suuruuden ja varmistavat laskeutumispaikan. Vastuu laskeutumisesta on yksinomaan ilma-aluksen päälliköllä.

Virve-radiota on osin testattu ilma-aluskäyttöön, mutta mm. päätelaitteiden ja antennien ominaisuuksien hyväksynnästä johtuen virallisia ohjeita ilma-aluskäyttöön ei ole annettu. Vaikka testeissä on ollut mahdollista saada yhteys maayksikön ja ilma-aluksen välillä matalla lennettäessä, kysymyksessä on ilma-aluskohtainen tulos. Tämän vuoksi yhteydenpito maayksikön ja ilma-aluksen välillä on sovittava lentopelastuskeskuksen kanssa..

- helikopterin lähestyessä: -hälytysvilkut päällä
- helikopterin laskeutuessa -hälytysvilkut pois

Ajoneuvojen sijoittaminen helikopterin laskeutumisalueen merkitsemiseksi pimeänä aikana.

Milloin poliisin vastuulla olevan tehtävän suorittamiseen asetetaan helikopteri, poliisin on tiedusteltava käytettävän kopterin tarvitseman laskeutumisalueen suuruus. Ilma-aluksen käyttöä koskevan pyynnön yhteydessä tiedot on luotettavimmin saatavissa len-topelastuskeskukselta.